

Lærere — for Resten gælder dette ogsaa ved private Anstalter, men saa meget er alligevel sikkert, at den Maade, hvorpaa Skolen fra Begyndelsen vil blive drevet, og den Maad, hvori den fra Begyndelsen vil blive ledet, vil altid i væsentlig Grad komme til at præge hele Anstalten, og den Undervisning, som den skal være Mønster for. Jeg tror derfor, at det ærede Medlem kan berolige sig i saa Henseende, og jeg ser ikke, at der er anført noget, der kunde bevæge Tinget til, hvis det ellers ønsker Sagen gennemført, at stille den Betingelse derfor, som det ærede Medlem har foreslaaet.

Bjornbaa: Da der er blevet talt saa meget om Spørgsmaalet Statskole eller Ikke-Statskole og Udvalgets Stilling dertil, kan jeg ikke andet end gøre et Par Bemærkninger om denne Sag. Det er nærmest for at klare min Stilling til Spørgsmaalet, at jeg ønsker at udtale mig. Jeg skal da sige, at det ærede Medlem for Ringløbing (S. T. Christensen) kan nævne 1871 saa meget han vil — det binder ikke mig. For mit Vedkommende stiller Sagen sig saaledes, at Statsuddannelse for Lærere er det, vi ubetinget maa have, og det er det, som jeg vil virke for. Naar vi komme til en Drøftelse af, hvorledes vort Undervisningsvæsen skal være paa dette Omraade, vil jeg for mit Vedkommende arbejde og kæmpe for, at der bliver Statskoler. Grunden til, at de private Anstalter fremkom i sin Tid, var aldeles ikke den, som det ærede Medlem mener. Grunden var hovedsagelig og væsentlig den, at en vis Retning inden for Skolevæsenet gjorde sig gældende og forlangte, at Undervisningen skulde være frigjort fra Statens Spændetrokse. Man vilde kun den fri Undervisning, hvor Læreren levede i frit Samkvem med sine Elever. Kun den Undervisning var et Gode, og alt, hvad Staten havde at gøre med, var et Onde, som man maatte affky og saa meget som muligt undgaa. Denne Opfattelse er ikke længer væsentlig til Stede, uagtet den naturligvis endnu har sine Repræsentanter. Nu kan man langt bedre forlige sig med en Undervisningsanstalt, som ledes af Staten, naar den ledes efter sunde Principper. Derfor er der aldeles ikke samme Grund som tidligere til at holde paa den fri Undervisning. Naar man stadig fremfører Ranum Seminarium som et Bevis for, at vi kunne nedlægge Statsanstalterne, tager man fuldstændig fejl. Man kan ikke bygge noget derpaa. Grunden til, at Tilgangen til Ranum Seminarium er aftagen, kan aldeles ikke søges deri, at det er et Statsseminarium. Det kan ligge

i Seminariets egne Forhold, i dets Undervisning, i Mangel paa Dydighed hos Lærerne, noget, jeg aldeles ikke skal komme ind paa, thi i den Henseende mangler jeg fuldstændig Materiale. Men den Erfaring har jeg lige saa vel som det ærede Medlem fra Esbjerg (Bluhme), at man kan opstille som Hovedgrund til, at der er en svagere Tilgang til Statsseminarierne end til de private Seminarier, at mange mene gennem de sidstnævnte ad en lettere og hurtigere Vej at naa det Maal, at knibe sig til en Skolelærereksamen, og det er noget, vi her paa ingen Maade skulde fremme. Hvis man følger de Seminarieførstanderes Raad, hvis Udtalelser om Undervisningsspørgsmaalet ere optagne i Betænkningen, og Undervisningen paa de private Anstalter bliver lige saa regelbunden og kontrolleret som Undervisningen paa Statsanstalterne, vil der aldeles ikke være Tale om, at man stærkere og stærkere vil drives ad de private Anstalter til. Er der noget, der taler imod at benytte private Anstalter, er det blandt andet dette, at de ere og naturligvis maa være langt dyrere end Statsanstalter. Undervisningen paa Statsanstalter er jo ganske fabelagtig billig, det er saa at sige intet Nederlag, som Staten forlanger for Undervisning paa Statsseminarierne. Fripladsjer opnaas overordentlig let, og den Betaling, som ydes af dem, der yde fuld Betaling, er næsten aldeles intet. Betalingen er 4, 5 Gange saa høj ved de private Seminarier, og dog have de jo meget ondt ved at bestaa. Opholdet ved de fleste private Seminarier er som Regel ogsaa dyrere. De private Seminarier have saaledes meget imod sig, og derfor var der ikke nogen som helst Grund til at vente, at Strømmen skulde gaa fra Statsseminarierne til de private Seminarier, naar der ikke var noget, der drog. Men dette noget er ikke noget godt for Seminaristernes Uddannelse. Det er et noget, man skal undgaa, og derfor skal jeg forsitte det ærede Medlem fra Ringløbing, at saafremt han vil stille de private Anstalter saaledes som de dygtige og gode af dem selv ønske at være skillede over for deres Elever, skal han se, at der nok skal blive Tilgang til Statsseminariet, og der er ingen Tvivl om, at naar vi tage det Antal Elever, der skal uddannes hvert Aar til at blive Seminarister for at erstatte Afgangen af Lærere i den danske Folkeskole, trænges der til mange, og saa er der ingen Grund til at nedlægge Statsseminarierne. Selv om et enkelt Seminarium skulde have en Periode, hvori der virkedes noget uheldig ved det, er det aldeles ingen Grund til at falde over hele Statsseminarieinstitutionen,